

ЗАКОН О ЗАПАЉИВИМ И ГОРИВИМ ТЕЧНОСТИМА И ЗАПАЉИВИМ ГАСОВИМА

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет и примена

Члан 1.

Овим законом уређују се безбедносни услови у погледу примене мера заштите од пожара и експлозија приликом постављања, изградње, реконструкције, доградње и санације (у даљем тексту: изградња и санација) и приликом коришћења постројења и објеката за производњу, прераду, дораду, претакање, складиштење, држање и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, ради спречавања настајања и ширења пожара и експлозија и гашења пожара, као и спровођење надзора над овим мерама.

Изузеци од примене

Члан 2.

Транспорт запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова није предмет уређивања овог закона и обавља се у складу са прописима којима је уређена област транспорта опасног терета.

Стављање у промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова није предмет уређивања овог закона и обавља се у складу са прописима којима се уређују хемикалије.

Значење појмова

Члан 3.

Појмови употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) течност је супстанца или смеша која на 50°C има напон паре једнак или мањи од 300 kPa (3 бара), која није у потпуности гасовита на 20°C при нормалном притиску од 101,3 kPa и има тачку топљења или почетну тачку топљења на 20°C или мање при нормалном притиску од 101,3 kPa;

2) гас је супстанца која на 50°C има напон паре већи од 300 kPa (апсолутни) или је у потпуности гасовита на 20°C при нормалном притиску од 101,3 kPa;

3) запаљиве течности су течности чије су тачке паљења једнаке или ниже од 60°C и класификују се у једну од три категорије опасности: категорија 1 чија је тачка паљења < 23°C и почетна тачка кључања ≤ 35°C, категорија 2 чија је тачка паљења < 23°C и почетна тачка кључања > 35°C и категорија 3 чија је тачка паљења ≥ 23°C и ≤ 60°C; Гасна уља, дизел и лака уља за ложење која имају тачку паљења између ≥ 55°C и ≤ 75°C могу се класификовати у категорију 3;

4) горива течност је течност чија је тачка паљења већа од 60°C, а мања или једнака 100°C; а не може се класификовати у категорију 3 запаљиве течности;

5) запаљиви гас је гас или смеша гасова која има интервал запаљивости у контакту са ваздухом при температури од 20°C и нормалном притиску од 101,3 кПа;

6) безбедносно растојање је раздаљина у објекту или око њега или дела објекта преко које се у случају пожара или експлозије у зависности од врсте, количине и начина употребе запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, типа објекта и изведеним мерама заштите, не очекује угрожавање суседних делова објекта, других суседних објеката, околине и земљишта других власника;

7) држање запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова је чување или одлагање запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова у објектима, грађевинским деловима или изван њих у посудама чија укупна запремина не прелази 2 m³ горивих течности, односно 0,2 m³ запаљивих течности или до 30 kg запаљивих гасова на начин предвиђен овим законом, прописима донетим на основу закона, српским стандардима, односно сродним документима и упутствима произвођача;

8) зона опасности је угрожен простор у којем се трајно или повремено очекује присуство запаљиве смеше пара или гасова које са ваздухом граде експлозивне атмосфере, а које су класификоване у складу са прописима и српским стандардима, односно сродним документима;

9) објекти су грађевински објекти на одређеној локацији који се састоје од грађевинског дела и уграђене опреме што заједно чини техничко-технолошку целину, као што су нафтоводи, гасоводи, продуктоводи, резервоари, складишта, претакалишта и други објекти или његови саставни делови, а намењени су за складиштење и претакање запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, објекти у којима се врши складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова ради обављања трговине или сопствене употребе;

10) промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова је њихово претакање, утовар или истовар у превозна средства или из њих, руковање приликом допреме, отпреме и смештаја у складишту и друге просторе, допрема и отпрема помоћу нафтовода, гасовода или продуктовода, употреба и друге радње са запаљивим и горивим течностима и гасовима;

11) посуде су преносиви судови са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима, конструкције у виду боца, буради, канистера, резервоара или неке друге конструкције, изграђени од материјала и на начин који спречава испуштање садржаја из њих;

12) постројење за запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове је технолошки систем који се састоји од складишних резервоара, технолошких резервоара, технолошких процесних посуда, посуда, као и инсталација и уређаја за производњу, прераду, дораду, претакање или употребу запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, система за управљање и надзор безбедног одвијања технолошког процеса, стабилних система за дојаву и гашење пожара и других инсталација и уређаја који заједно чине технолошку целину за производњу, прераду, дораду, претакање или употребу запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова;

13) потрошач гаса је лице које користи гас за сопствену потрошњу;

14) резервоар је грађевина спојена са тлом, која представља физичку, функционалну или техничко – технолошку целину са свим потребним инсталацијама, постројењима и опремом у коме се безбедно складишти

запаљива и горива течност и запаљиви гас, израђен према прописима донетим на основу закона, стандардима, односно сродним документима и упутствима произвођача;

15) руковање је свака активност лица која укључује било који вид манипулације са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима као нпр. претакање, паковање, производња, коришћење и сл.;

16) санација је извођење грађевинских и других радова на постојећем објекту и постројењу којима се врши поправка или замена уређаја, инсталација и опреме, односно замена конструктивних елемената објекта;

17) складиште запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова је објекат или део објекта или простор у којем се обавља складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, у складу са прописима донетим на основу закона, стандардима, односно сродним документима;

18) складиштење је трајно или повремено безбедно смештање запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова у посуде или резервоаре (ако посебним прописима није одређено другачије) чији је укупни капацитет већи од 2 m³ горивих течности, односно 0,2 m³ запаљивих течности или више од 30 kg запаљивих гасова;

19) систем за управљање и контролу сигурног одвијања технолошког процеса, састоји се од уређаја који упозоравају да је дошло до одступања од дозвољених вредности технолошких параметара, када је потребно аутоматски или ручно извршити корекцију или зауставити технолошки процес ради спречавања настанка пожара или експлозија.

Други изрази употребљени у овом закону, који нису дефинисани у ставу 1. овог члана имају значење сходно прописима којима је уређена област заштите од пожара и експлозија.

Одговорност за спровођење мера заштите од пожара и експлозија

Члан 4.

Државни органи, органи аутономне покрајине, органи јединица локалне самоуправе, привредна друштва, друга правна лица (у даљем тексту: правна лица) и физичка лица која рукују или користе запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове, обављају послове складиштења, држања и промета запаљивих и горивих течности или запаљивих гасова дужни су да поступају у складу са обавезама утврђеним овим законом и прописима којима је уређена заштита од пожара и експлозија и да предузму све неопходне мере да би избегли или умањили штетни утицај запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова на безбедност људи, животне средине и имовине.

Правна и физичка лица која обављају послове наведене у ставу 1. овог члана, одговорна су за спровођење мера из истог става.

Конструкција посуда, резервоара, цевовода, технолошких процесних посуда које садрже запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове

Члан 5.

Запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови могу се држати само у оним посудама чија је конструкција и опрема у складу са техничким захтевима

садржаним у прописима о транспорту опасног терета железницом, друмским саобраћајем, унутрашњим пловним путевима, поморским или ваздушним саобраћајем, као и прописима који уређују област управљања хемикалијама.

У унутрашњем промету који се одвија у оквиру постројења са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима, могу се користити и посуде које нису у складу са захтевима из става 1. овог члана, али чија специфична конструкција, материјал и опрема обезбеђује сигурну манипулацију са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима. Специфична конструкција посуда доказује се техничком документацијом.

Посуде, резервоари, технолошке процесне посуде, цевоводи за транспорт и други уређаји и инсталације у којима се налазе запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови морају бити изграђени и опремљени у складу са прописима и српским стандардима.

Изузетно од става 3. овог члана, доказивање испуњености захтева за конструкцију посуда, резервоара, цевовода и технолошких процесних посуда које садрже запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове, осим опреме под притиском, може се вршити и према иностраним прописима и стандардима уколико су испуњени безбедносни захтеви или уколико безбедносни захтеви нису предвиђени прописима и српским стандардима и ако то одобри министарство надлежно за унутрашње послове (у даљем тексту: Министарство).

II. УСЛОВИ ЗА БЕЗБЕДНУ ИЗГРАДЊУ ОБЈЕКТА И ПОСТРОЈЕЊА ЗА СКЛАДИШТЕЊЕ, ДРЖАЊЕ И ПРОМЕТ ЗАПАЉИВИХ И ГОРИВИХ ТЕЧНОСТИ И ЗАПАЉИВИХ ГАСОВА

Безбедно постављање

Члан 6.

Постројења и објекти за складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова (нафтоводи, гасоводи, продуктоводи, резервоари, складишта, претакалишта и други објекти или његови саставни делови а намењени су за складиштење и претакање запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, објекти у којима се врши складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова ради обављања трговине или сопствене употребе, станице за снабдевање горивом моторних возила и други слични објекти) морају се градити, постављати и опремати на начин којим се не ствара опасност од пожара или експлозије у складу са прописима.

За складишне резервоаре и претакалишта у саставу постројења, као и за све објекте из става 1. овог члана морају се прибавити услови за изградњу и безбедно постављање објекта односно локација за изградњу и безбедно постављање објекта, које издаје Министарство.

Услове за изградњу и безбедно постављање објекта из става 2. овог члана издаје, односно локацију за изградњу и безбедно постављање објекта из става 2. овог члана одобрава:

1) Министарство, ако се ради о објектима чији је капацитет запаљивих и горивих течности укупне запремине преко 500m^3 , а запаљивих гасова преко 200m^3 , као и за нафтоводе и продуктоводе, гасоводе називног радног натпритиска преко 16 bar, гасоводе називног радног натпритиска до 16 bar

уколико прелазе територију две или више општина у различитој подручној надлежности организационих јединица Министарства;

2) надлежна подручна организациона јединица Министарства ако се ради о објектима чији је капацитет запаљивих и горивих течности укупне запремине до 500 m³, односно запаљивих гасова до 200m³, гасоводе који нису наведени у тачки 1) овог става.

Оверени ситуациони план је саставни део услова из става 2. овог члана који се издају у поступку обједињене процедуре на основу идејног решења утврђеног посебним прописом у складу са одредбама закона који уређује изградњу.

За објекте из става 2. овог члана који су изграђени без грађевинске дозволе одобрење за локацију решењем издаје Министарство у складу са чланом 7. овог закона.

За држање запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова у складу са овим законом, као и за унутрашње гасне инсталације утврђене посебним прописом не прибављају се услови односно не одобрава се локација из става 2. овог члана.

Захтев за одобрење локације

Члан 7.

У поступку прибављања одобрења локације из члана 6. ст. 2. и 5. овог закона подносилац захтева за издавање одобрења за локацију објекта мора уз захтев приложити надлежном органу за заштиту од пожара:

1) ситуациони план терена на коме је планирана изградња објекта за који се тражи одобрење локације и који мора бити у одговарајућој размери ради сагледавања безбедносних растојања (највише у размери 1:500), са означеним и учртаним планираним и постојећим објектима и постројењима и њиховом наменом, објектима планираним за уклањање, бројевима катастарских парцела, саобраћајницама и енергетским инсталацијама и сл, као и учртаним безбедносним растојањима у три примерка;

2) извод из листа непокретности са копијом плана катастарских парцела;

3) технички опис терена приказаног на ситуационом плану са утицајем ризика од пожара и експлозија објекта који је предмет одобрења локације на објекте и простор суседних парцела са мерама заштите;

4) технички опис планираних и постојећих објеката и постројења и опис технолошког процеса;

5) попис врсте и количине запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова који ће бити складиштени;

6) забележбу о забрани градње у складу са законом који уређује упис права на непокретностима са позивом на документ из члана 6. овог закона од стране носиоца права на непокретности на терет свагдашњег власника на суседним парцелама на којима је повећан ризик од пожара у смислу тачке 3) овог става, а да пре тога није могуће применити друге техничке мере за ограничење овог ризика.

У случају уклањања објекта који је био предмет одобрења локације стичу се услови за брисање забележбе, по захтеву поднетом од стране носиоца права на непокретности и достављању записника о уклањању објекта сачињеног од стране грађевинског инспектора.

Безбедносно растојање се одређује на основу прописа и српских стандарда.

Сагласност на техничку документацију и спроведеност мера заштите од пожара и експлозија

Члан 8.

За изградњу, реконструкцију и доградњу постројења и објеката за складиштење, производњу, прераду, дораду, претакање, употребу, цевоводни транспорт и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова правним лицима, односно предузетницима, Министарство даје сагласност на техничку документацију у погледу мера заштите од пожара и експлозија и утврђује подобност за употребу у погледу спроведености мера заштите од пожара и експлозија.

Одредба става 1. овог члана примењује се у складу са законом којим се уређује област заштите од пожара.

Основни захтеви заштите од пожара и експлозија и начин постизања захтева

Члан 9.

Приликом пројектовања и изградње објеката и постројења за запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове мора се узети у обзир заштита од пожара, која је уређена посебним прописом, тако да се у случају настанка пожара и експлозија:

- 1) очува носивост конструкције током времена утврђена посебним прописом;
- 2) омогући гашење пожара и спречи ширење ватре и дима у објектима и постројењима;
- 3) спречи ширење ватре и продуката експлозије на суседне објекте и постројења;
- 4) омогући да лица могу безбедно да напусте објекте и постројења, односно да се омогући њихово спашавање.

Сматра се да је основни захтев заштите од пожара и експлозија испуњен ако су спроведени захтеви заштите од пожара утврђени посебним прописима, стандардима и другим актима којима је уређена област заштите од пожара и експлозија.

Уколико испуњеност захтева заштите од пожара и експлозија није могуће доказати на начин прописан у ставу 2. овог члана, Министарство може прихватити доказивање испуњености захтева заштите од пожара и експлозија и према иностраним прописима и стандардима, као и према признатим методама прорачуна и моделима, уколико су они тим прописима предвиђени.

Испуњеност захтева заштите од пожара и експлозија према признатим методама прорачуна и моделима доказује се функционалном пробом система у реалним условима приликом утврђивања подобности за употребу у погледу спроведености мера заштите од пожара, у складу са посебним прописом.

Одступање од основног захтева заштите од пожара могуће је ако је тај захтев ближе уређен посебним прописом.

Услови које морају испуњавати технолошки процеси у којима се употребљавају запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови

Члан 10.

Технолошки процеси у којима се употребљавају запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови у количини и на начин да формирају запаљиву или експлозивну атмосферу морају имати систем за управљање и контролу сигурног одвијања технолошког процеса, када је то утврђено прописима, којима је уређена област заштите од пожара и експлозија или захтевано проценом ризика, израђеном према признатим методама из области пожара и експлозија.

У објектима у којима се одвијају технолошки процеси из става 1. овог члана мора се уградити систем за откривање и јављање пожара, а у постројењима на отвореном простору то може бити и систем за откривање и јављање пожара без аутоматских јављача пожара.

У објектима и постројењима у којима се одвијају технолошки процеси из става 1. овог члана мора се уградити систем за гашење пожара, само када је то утврђено прописима или захтевано проценом ризика.

Пожарни сектори

Члан 11.

Технолошки процеси у објектима у којима се користе, складиште, држе или производе запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови у количини и на начин да формирају запаљиву или експлозивну атмосферу, морају се вршити само у објектима или просторијама које су од других објеката и просторија одвојени на такав начин да се спречи пренос пожара.

Експлозивни одушак

Члан 12.

Објекти и просторије у којима се користе, складиште, држе или производе запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови у количини и на начин да формирају експлозивну атмосферу, морају се градити тако да се обезбеди безбедно растерећење објекта или просторије услед појаве експлозије.

Инсталација безбедносне расвете

Члан 13.

Приликом изградње објеката и постројења са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима морају се уградити инсталације безбедносне расвете, у складу са прописима и стандардима који уређују ову област.

Заштита од статичког електрицитета

Члан 14.

У технолошким процесима у којима се употребљавају запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови у количини и на начин да формирају запаљиву или експлозивну атмосферу, морају се применити мере заштите од статичког електрицитета ради спречавања избијања пожара и експлозија.

Ближе прописе о мерама заштите из става 1. овог члана доноси министар надлежан за унутрашње послове (у даљем тексту: министар).

Заштита од атмосферског пражњења

Члан 15.

Објекти и постројења са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима морају се штитити од атмосферског пражњења.

Постављање инсталације мора се спровести у складу са прописима и стандардима који уређују ову област.

Анализа зона опасности на местима угроженим од експлозивних смеша

Члан 16.

Саставни део техничке документације за изградњу, реконструкцију и доградњу постројења и објеката за производњу, складиштење, прераду, дораду, претакање или употребу и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, је и анализа зона опасности на местима угроженим од експлозивних смеша.

Изузетно од става 1. овог члана, анализа зона опасности не мора бити саставни део техничке документације, уколико су зоне опасности утврђене важећим правилницима.

У случајевима када није вршена доградња или реконструкција, а постоји већ изграђен објекат у којем се одвијају технолошки процеси у којима се употребљавају запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови, када правилницима нису утврђене зоне опасности, за потребе утврђивања карактеристика опреме у погледу пожара и експлозија мора се израдити анализа о зонама опасности.

Анализа зона опасности израђује се у складу са прописима, стандардима и признатим методама.

На анализу зона опасности из става 3. овог члана обавезно се прибавља сагласност Министарства.

Опремање објеката и постројења апаратима за почетно гашење пожара

Члан 17.

Објекти и постројења са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима морају бити опремљени потребним апаратима за почетно гашење пожара.

Обележавање опреме и уређаја за гашење пожара

Члан 18.

Опрема и уређаји у објектима и инсталацијама са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима која служи за гашење, спречавање ширења пожара и експлозија мора бити видно обележена у складу са прописима који уређују ову област.

III. УСЛОВИ ЗА ОБАВЉАЊЕ ПОСЛОВА СКЛАДИШТЕЊА, ДРЖАЊА И ПРОМЕТА ЗАПАЉИВИХ И ГОРИВИХ ТЕЧНОСТИ И ЗАПАЉИВИХ ГАСОВА И ОДРЖАВАЊЕ И КОНТРОЛИСАЊЕ ПОСТРОЈЕЊА

Организација и контрола спровођења мера заштите од пожара и експлозија

Члан 19.

Правна лица која обављају делатност везану за запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове дужна су да организују, спроводе и врше контролу мера заштите од пожара и експлозија утврђених овим законом и прописима којима је уређена заштита од пожара и експлозија и да упознају запослене са мерама за спречавање настанка и ширења пожара и експлозија, као и са поступцима за гашење пожара.

Физичка лица која рукују запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима дужна су да спроводе и врше контролу мера заштите од пожара и експлозија утврђених овим законом и прописима којима је уређена заштита од пожара и експлозија.

Услови које мора испуњавати правно и физичко лице које обавља послове складиштења, држања и промета запаљивих и горивих течности или запаљивих гасова

Члан 20.

Правна лица која обављају послове складиштења, држања и промета запаљивих и горивих течности или запаљивих гасова морају упознати запослене са мерама за спречавање настанка и ширења пожара и експлозија као и са поступцима за гашење пожара.

Правна лица из става 1. овог члана дужна су да организују, спроводе и врше контролу мера заштите од пожара и експлозија утврђених овим законом и прописима којима је уређена заштита од пожара и експлозија.

Физичка лица која непосредно обављају послове из става 1. овог члана, као и лица која обављају ове послове у правном лицу дужна су да спроводе и врше контролу мера заштите од пожара и експлозија утврђених овим законом и прописима којима је уређена заштита од пожара и експлозија.

У објектима и просторијама где се обавља складиштење и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова на видним местима морају бити постављене ознаке о опасности од пожара и експлозија, упутства за безбедан рад и поступање у случају настанка пожара и експлозије.

Услови и начин оспособљавања лица

Члан 21.

Запослени у правном лицу и физичка лица која обављају послове претакања, утовара или истовара у превозна средства или из њих, послове допреме и отпреме помоћу нафтовода, гасовода или продуктовода, послове непосредно везане за допрему, отпрему и смештај у складишта и друге просторе, укључујући било који вид манипулације са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима (као нпр. претакање, паковање, производња, коришћење и сл.), као и употребу и друге радње са запаљивим и

горивим течностима и гасовима, морају похађати посебну обуку и положити стручни испит из области заштите од пожара према закону који уређује област заштите од пожара и посебном пропису којим је уређен начин полагања тог испита.

Забрана складиштења и промета запаљивих и горивих течности или запаљивих гасова

Члан 22.

Складиштење и промет запаљивих и горивих течности или запаљивих гасова не може се обављати у објектима, деловима објеката или просторијама који нису намењени за складиштење или промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова.

У складиштима и постројењима за запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове не може се складиштити и обављати промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова у количинама већим од одобрених.

У објектима и просторијама које се користе за складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова забрањено је држати гориве материје и хемикалије које по својим својствима могу бити узрок настанка пожара.

Услови држања

Члан 23.

Запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови могу се држати у објектима, деловима објеката или просторијама који нису намењени за складиштење или промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова само под прописаним условима.

За запаљиве и гориве течности из става 1. овог члана мора постојати исправа која садржи податак о тачки паљења.

Употребљена амбалажа

Члан 24.

Употребљена амбалажа у којој су држане запаљиве и гориве течности и запаљиви гасови чува се у посебној просторији, под условима предвиђеним за држање и смештај запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова.

Употребљена амбалажа може се користити и за држање течности које не спадају у категорију запаљивих и горивих течности, под условом да су очишћене и уклоњене ознаке о опасностима.

Зоне опасности

Члан 25.

У зонама опасности забрањено је:

1) држање и употреба алата, уређаја, опреме и инсталације које нису предвиђене за рад у зонама опасности, а могу бити узрочник настанка пожара, или експлозије;

2) пушење и коришћење отворене ватре у било ком облику;

3) одлагање запаљивих и других материја које нису намењене технолошком процесу;

4) приступ возилима која при раду свог погонског уређаја могу произвести варничење;

5) ношење одеће и обуће која може довести до нагомилавања статичког електрицитета и употреба уређаја и опреме који нису прописно заштићени од статичког електрицитета.

Одржавање и контрола исправности објеката и постројења

Члан 26.

Одржавање и контрола исправности објеката и постројења за запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове обавља се на начин и у временским размацима одређеним прописом, односно упутством произвођача, о чему мора постојати документација.

Одржавање и контрола исправности објеката и постројења из става 1. овог члана обављају стручно оспособљена лица, према посебним прописима и стандардима којима је уређена област одржавања и безбедности ових објеката, постројења и њихових делова.

Радови санације могу се изводити искључиво у складу са техничком документацијом на коју је прибављена сагласност приликом изградње објекта.

Након извршених радова санације власник или корисник је у обавези да пре употребе објекта извести Министарство о завршетку радова санације, након чега се мора извршити инспекцијски преглед са аспекта заштите од пожара.

Одржавање и контрола апарата, уређаја, опреме, инсталација и система

Члан 27.

Апарати, уређаји, опрема, инсталације и системи у објектима и постројењима за запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове морају се одржавати и контролисати у складу са техничким прописима, стандардима и упутствима произвођача.

О провери исправности апарата, уређаја, опреме, инсталације и система у објектима и постројењима за запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове води се посебна документација о одржавању и контроли у складу са техничким прописима, стандардима и упутствима произвођача.

Проверу исправности (контролисање) може вршити правно лице које има овлашћење Министарства, у складу са важећим прописима којима се уређује заштита од пожара.

Одржавање и контролисање резервоара, посуда, технолошких процесних посуда и цевоводи за транспорт са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима

Члан 28.

Резервоари, посуде, технолошке процесне посуде и цевоводи за транспорт који садрже запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове морају

се одржавати и контролисати пре употребе и током употребе на начин и у роковима одређеним техничким прописима.

IV. НАДЗОР

Спровођење инспекцијског надзора

Члан 29.

Надзор над применом овог закона врши Министарство.

Изузетно од става 1. овог члана, надзор над применом овог закона у објектима посебне намене које користи Министарство одбране и Војска Србије врши министарство надлежно за послове одбране.

Надзор над спровођењем овог закона и прописа донетих на основу њега врши Министарство преко инспектора у оквиру делокруга утврђеног законом.

Права и дужности Министарства

Члан 30.

У вршењу инспекцијског надзора Министарство, нарочито, има право и дужност да утврђује:

1) да ли су приликом изградње, реконструкције и доградње објеката и постројења за складиштење, прераду, дораду, претакање или употребу, држање и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, испуњени прописани услови;

2) да ли су предузете мере заштите од пожара и експлозија приликом употребе објеката и постројења и приликом складиштења, држања и промета запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова;

3) да ли су резервоари, технолошке процесне посуде, цевоводи за транспорт и други уређаји и инсталације у којима се налази запаљива и горива течност и запаљиви гасови изграђени и опремљени у складу са одредбама овог закона и техничким прописима и стандардима;

4) да ли се у зонама опасности поштују мере прописане овим законом;

5) да ли послове складиштења и промета запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова обављају физичка лица која су за то стручно оспособљена и упозната са мерама за спречавање настанка и ширења пожара и експлозија, као и са поступцима за гашење пожара;

6) да ли се спроводе и друге мере прописане законом, прописаним техничким захтевима, српским стандардима и сродним документима.

Мере инспекцијског надзора

Члан 31.

У вршењу инспекцијског надзора Министарство је, нарочито, овлашћено да предузима следеће мере:

1) забрани изградњу, реконструкцију и доградњу објеката и постројења за складиштење, прераду, дораду, претакање или употребу, држање и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова ако нису испуњени услови у погледу безбедних растојања;

2) забрани употребу и коришћење објекта за који није прибављена сагласност на техничку документацију и није утврђено да је објекат подобан за употребу у погледу спроведености мера заштите од пожара, када се наложеним мерама не може отклонити опасност од пожара и експлозија;

3) забрани складиштење, држање и промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, ако за то нису испуњени законом прописани услови и прети непосредна опасност од избијања пожара;

4) забрани држање, складиштење запаљивих и горивих течности и гасова у резервоарима, посудама и технолошким процесним посудама и транспорт кроз цевоводе чија конструкција и опрема није у складу са овим законом;

5) забрани употребу апарата, уређаја, опреме, инсталације и система у објекту или делу објекта, ако пре пуштања у рад нису испитани или не испуњавају прописане техничке захтеве, стандарде и сродне документе;

6) забрани даљи рад на пословима складиштења и промета запаљивих течности или гасова и пословима одржавања и контроле исправности постројења за запаљиве течности и гасове лицима која за то нису стручно оспособљена и нису упозната са мерама за спречавање настанка и ширења пожара и експлозија, као и са поступцима за гашење пожара;

7) наложи мере уколико прети непосредна опасност од избијања и ширења пожара и експлозије приликом производње, складиштења, држања и промета запаљивих и горивих течности или запаљивих гасова;

8) наложи отклањање утврђених неправилности у одређеном року.

Жалба не одлаже извршење решења, осим у случају из става 1. тачка 8) овог члана.

Поступање Министарства

Члан 32.

Када Министарство при вршењу надзора утврди да нису испоштоване одредбе закона поднеће надлежном суду захтев за покретање прекршајног поступка и наложиће мере за њихово отклањање, а ако утврди да нису извршене наложене мере такође ће поднети надлежном суду захтев за покретање прекршајног поступка.

Обавезе према другим инспекцијским органима

Члан 33.

Ако Министарство при вршењу надзора утврди да се не спроводе одредбе закона и прописа, које су у надлежности других органа дужно је да о томе одмах обавести други надлежни орган.

V. ТЕХНИЧКИ ПРОПИСИ

Доношење техничких прописа

Члан 34.

Министар надлежан за унутрашње послове (у даљем тексту: Министар) доноси техничке прописе којима се ближе уређује безбедност и заштита од

пожара и експлозија на инсталацијама, објектима и постројењима, узимајући у обзир врсту инсталација, специфичност самог објекта и постројења, делатност која се у објекту обавља и опасност од пожара и експлозија за људе и имовину, као и друге техничке прописе потребне за спровођење овог закона.

Члан 35.

Технички пропис из члана 34. овог закона може се позвати на српски стандард на два начина:

1) техничким прописом може се одредити да је једини начин постизања усаглашености са захтевима тог прописа испуњавање захтева српског стандарда на који се технички пропис позива;

2) техничким прописом може се одредити да је један од могућих начина постизања усаглашености за захтевима тог прописа испуњавање захтева српског стандарда на који се технички пропис позива.

Списак стандарда из става 1. овог члана доноси министар на обрасцу чија је садржина одређена прописима о стандардизацији и објављује се у „Службеном гласнику Републике Србије”.

VI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 36.

Новчаном казном у износу од 50.000 до 2.000.000 динара, казниће се за прекршај правно лице у случају да:

1) Запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове држи супротно условима који су одређени овим законом (члан 5.);

2) Не изгради, постави и опреми постројења и објекте за складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова у складу са прописима (члан 6. став 1);

3) Не прибави услове за изградњу и безбедно постављање објеката односно локацију за изградњу и безбедно постављање објеката (члан 6. став 2);

4) не прибави сагласност на техничку документацију у погледу мера заштите од пожара и експлозија или не прибави доказ подобности објекта за употребу у погледу спроведености мера заштите од пожара и експлозија (члан 8. став 1);

5) не обезбеди да технолошки процеси из члана 10. став 1 имају систем за управљање и контролу сигурног одвијања технолошког процеса (члан 10. став 1);

6) не обезбеди да технолошки процеси из члана 10. став 2 имају уграђен систем за откривање и јављање пожара (члан 10. став 2);

7) не обезбеди да технолошки процеси из члана 10. став 3 имају уграђен систем за гашење пожара (члан 10. став 3);

8) технолошке процесе из члана 11. врши у објектима или просторијама које нису од других објеката и просторија одвојени на такав начин да се спречи пренос пожара (члан 11);

9) Не обезбеди безбедно растерећење објекта или просторије услед појаве експлозије (члан 12);

10) Не угради инсталације безбедносне расвете у објекат и постројење (члан 13);

11) У технолошким процесима из члана 14. не примени мере заштите од статичког електрицитета ради спречавања избијања пожара и експлозија (члан 14);

12) Објекти и постројења из члана 15. немају заштиту од атмосферског пражњења (члан 15);

13) Не изради анализу о зонама опасности (члан 16. став 3);

14) Објекте и постројења из члана 17. не опреми апаратима за почетно гашење пожара или не обезбеди потребан број апарата за почетно гашење пожара (члан 17);

15) Опрема и уређаји у објектима и инсталацијама из члана 18. нису видно обележени (члан 18);

16) Рукује са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима, а да није организовало или спровело мере заштите од пожара и експлозија, и није извршило упознавање запослених са мерама за спречавање и ширење пожара и експлозија, као и поступцима за гашење пожара (члан 19. став 1);

17) Обавља послове складиштења, држања и промета запаљивих и горивих течности или запаљивих гасова а није упознало запослене са мерама за спречавање настанка и ширења пожара и експлозија као и са поступцима за гашење пожара (члан 20. став 1);

18) Обавља послове складиштења, држања и промета запаљивих и горивих течности или запаљивих гасова, а да није организовало или спровело мере заштите од пожара и експлозија (члан 20. став 2);

19) У објектима и просторијама из члана 20. није поставило ознаке о опасности од пожара и експлозија, упутства за безбедан рад и поступање у случају настанка пожара и експлозије (члан 20. став 4);

20) Запослени обављају послове из члана 21, а нису положили стручни испит из области заштите од пожара утврђен чланом 21 (члан 21);

21) Обавља складиштење и промет у објектима, деловима објеката или просторијама који нису намењени за складиштење или промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова (члан 22. став 1);

22) Складишти и обавља промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова у количинама већим од одобрених (члан 22. став 2);

23) Држи гориве материје и хемикалије које по својим својствима могу бити узрок настанка пожара (члан 22. став 3);

24) Држи запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове у објектима, деловима објеката или просторијама који нису намењени за складиштење или промет без испуњених прописаних услове (члан 23. став 1);

25) За запаљиве и гориве течности не поседује исправу која садржи податак о тачки паљења (члан 23 став 2);

26) Употребљену амбалажу не чува под условима предвиђеним за држање и смештај запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова (члан 24. став 1);

27) Употребљену амбалажу која није очишћена и са које нису уклоњене ознаке о опасностима користи за држање течности која не спадају у категорију запаљивих и горивих течности (члан 24. став 2);

28) У зонама опасности дозволи држање и употребу алата, уређаја, опреме и инсталација које нису предвиђене за рад у зонама опасности (члан 25. став 1. тачка 1);

29) У зонама опасности дозволи пушење или коришћење отворене ватре у било ком облику (члан 25. став 1. тачка 2);

30) У зонама опасности дозволи одлагање запаљивих и других материја које нису намењене технолошком процесу (члан 25. став 1. тачка 3);

31) У зонама опасности дозволи приступ возилима која при раду свог погонског уређаја могу произвести варничење (члан 25. став 1. тачка 4);

32) У зонама опасности дозволи ношење одеће и обуће која може довести до нагомилавања статичког електрицитета и употребу уређаја и опреме који нису прописно заштићени од статичког електрицитета (члан 25. став 1. тачка 5);

33) Не врши одржавање и контролу исправности објеката и постројења у складу са чланом 26. ст. 1. и 2 (члан 26. ст. 1. и 2);

34) Изводи радове санације које нису у складу са техничком документацијом на коју је прибављена сагласност приликом изградње објекта (члан 26. став 3);

35) Не извести министарство о завршетку радова санације а пре отпочињања употребе објекта (члан 26. став 4);

36) Не одржава и контролише апарате, уређаје, опрему, инсталације и системе у објектима и постројењима у складу са теничким прописима, стандардима и упутствима произвођача (члан 27. став 1);

37) Не води посебну документацију о одржавању и контроли исправности апарата, уређаја, опреме, инсталације и система (члан 27. став 2);

38) Врши проверу исправности без овлашћења министарства (члан 27. став 3);

39) Одржавање и контролу резервоара, посуда и технолошких процесних судова који садрже запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове врши супротно члану 28 (члан 28);

40) Не поступи у складу са мерама наложеним решењем министарства из члана 31. став 1. тачке 1, 2, 3, 4, 5, 6. и 7 (члан 31. став 1. тачке 1, 2, 3, 4, 5, 6. и 7);

41) Не поступи у складу са мерама наложеним решењем министарства из члана 31. став 1. тачка 8 (члан 31. став 1. тачка 8);

За прекршаје из става 1. овог члана казниће се предузетник новчаном казном у износу од 10.000 до 500.000 динара.

За прекршаје из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у правном лицу, органу државне управе и органу јединице локалне самоуправе новчаном казном у износу од 5.000 до 150.000 динара.

За прекршаје из става 1 тачка 15) овог члана казниће се и лица која непосредно обављају послове из члана 20. став 1. уколико не спроводе мере заштите од пожара и експлозија у вези са пословима које обављају новчаном казном у износу од 5.000 до 150.000 динара.

За прекршаје из става 1. овог члана правном лицу се може изрећи заштитна мера забрана вршења делатности, а одговорном лицу у правном лицу забрана вршења одређених послова.

Члан 37.

Новчаном казном у износу од 5.000 до 150.000 динара казниће се за прекршај физичко лице у случају да:

1) запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове држи супротно условима који су одређени овим законом (члан 5);

2) Не изгради, постави и опреми постројења и објекте за складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова у складу са прописима (члан 6. став 1);

3) Не прибави услове за изградњу и безбедно постављање објеката односно локацију за изградњу и безбедно постављање објеката (члан 6. став 2);

4) не прибави сагласност на техничку документацију у погледу мера заштите од пожара и експлозија или не прибави доказ подобности објекта за употребу у погледу спроведености мера заштите од пожара и експлозија (члан 8. став 1);

5) не обезбеди да технолошки процеси из члана 10. став 1. имају систем за управљање и контролу сигурног одвијања технолошког процеса (члан 10. став 1);

6) не обезбеди да технолошки процеси из члана 10. став 2. имају уграђен систем за откривање и јављање пожара (члан 10. став 2);

7) не обезбеди да технолошки процеси из члана 10. став 3. имају уграђен систем за гашење пожара (члан 10. став 3);

8) технолошке процесе из члана 11. врши у објектима или просторијама које нису од других објеката и просторија одвојени на такав начин да се спречи пренос пожара (члан 11) ;

9) Не обезбеди безбедно растерећење објекта или просторије услед појаве експлозије (члан 12);

10) Не угради инсталације безбедносне расвете у објекат и постројење (члан 13);

11) У технолошким процесима из члана 14. не примени мере заштите од статичког електрицитета ради спречавања избијања пожара и експлозија (члан 14);

12) Објекти и постројења из члана 15. немају заштиту од атмосферског пражњења (члан 15);

13) Не изради анализу о зонама опасности (члан 16. став 3);

14) Објекте и постројења из члана 17. не опреми апаратима за почетно гашење пожара или не обезбеди потребан број апарата за почетно гашење пожара (члан 17);

15) Опрема и уређаји у објектима и инсталацијама из члана 18. нису видно обележени (члан 18);

16) Рукује са запаљивим и горивим течностима и запаљивим гасовима, а није спровело мере заштите од пожара и експлозија (члан 19. став 2);

17) Непосредно обавља послове складиштења, држања и промета запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова, а није спровело и извршило контролу мера заштите од пожара и експлозија (члан 20. став 3);

18) У објектима и просторијама из члана 20. није поставило ознаке о опасности од пожара и експлозија, упутства за безбедан рад и поступање у случају настанка пожара и експлозије (члан 20. став 4);

19) Обавља послове из члана 21, а није положило стручни испит из области заштите од пожара утврђен чланом 21 (члан 21);

20) Обавља складиштење и промет у објектима, деловима објеката или просторијама који нису намењени за складиштење или промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова (члан 22. став 1);

21) Складишти и обавља промет запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова у количинама већим од одобрених (члан 22. став 2);

22) Држи гориве материје и хемикалије које по својим својствима могу бити узрок настанка пожара (члан 22. став 3);

23) Држи запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове у објектима, деловима објеката или просторијама који нису намењени за складиштење или промет без испуњених прописаних услове (члан 23. став 1);

24) За запаљиве и гориве течности не поседује исправу која садржи податак о тачки паљења (члан 23. став 2);

25) Употребљену амбалажу не чува под условима предвиђеним за држање и смештај запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова (члан 24. став 1);

26) Употребљену амбалажу која није очишћена и са које нису уклоњене ознаке о опасностима користи за држање течности која не спадају у категорију запаљивих и горивих течности (члан 24. став 2);

27) У зонама опасности држи и употребљава алат, уређаје, опрему и инсталације које нису предвиђене за рад у зонама опасности (члан 25. став 1. тачка 1);

28) У зонама опасности пуши или користи отворену ватру у било ком облику (члан 25. став 1. тачка 2);

29) У зонама опасности одлаже запаљиве и друге материје које нису намењене технолошком процесу (члан 25. став 1. тачка 3);

30) У зонама опасности приступи возилима која при раду свог погонског уређаја могу произвести варницење (члан 25. став 1. тачка 4);

31) У зонама опасности носи одећу и обућу која може довести до нагомилавања статичког електрицитета и употребљава уређаје и опрему која није прописно заштићена од статичког електрицитета (члан 25. став 1. тачка 5);

32) Не врши одржавање и контролу исправности објеката и постројења у складу са чланом 26. ст. 1. и 2 (члан 26. ст. 1. и 2);

33) Изводи радове санације које нису у складу са техничком документацијом на коју је прибављена сагласност приликом изградње објекта (члан 26. став 3);

34) Не извести министарство о завршетку радова санације а пре отпочињања употребе објекта (члан 26. став 4);

35) Не одржава и контролише апарате, уређаје, опрему, инсталације и системе у објектима и постројењима у складу са теничким прописима, стандардима и упутствима произвођача (члан 27. став 1);

36) Не води посебну документацију о одржавању и контроли исправности апарата, уређаја, опреме, инсталације и система (члан 27. став 2);

37) Врши проверу исправности без овлашћења министарства (члан 27. став 3);

38) Одржавање и контролу резервоара, посуда и технолошких процесних судова који садрже запаљиве и гориве течности и запаљиве гасове врши супротно члану 28 (члан 28);

39) Не поступи у складу са мерама наложеним решењем министарства из члана 31. став 1. тачке 1, 2, 3, 4, 5, 6. и 7 (члан 31. став 1. тачке 1, 2, 3, 4, 5, 6. и 7);

40) Не поступи у складу са мерама наложеним решењем министарства из члана 31. став 1. тачка 8 (члан 31. став 1. тачка 8).

VII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 38.

Подзаконски акти за извршавање овог закона биће донети у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.

До ступања на снагу подзаконских аката из става 1. овог члана примењиваће се одредбе важећих прописа, ако нису у супротности са одредбама овог закона.

До доношења и ступања на снагу прописа према члану 34. овог закона и даље ће се примењивати следећи прописи:

1) Правилник о изградњи станица за снабдевање горивом моторних возила и о ускладиштавању и претакању горива („Службени лист СФРЈ”, бр. 27/71 и 29/71);

2) Правилник о изградњи постројења за течни нафтни гас и о ускладиштавању и претакању течног нафтног гаса („Службени лист СФРЈ”, бр. 24/71 и 26/71);

3) Правилник о смештају и држању уља за ложење („Службени лист СФРЈ”, број 45/67);

4) Правилник о изградњи постројења за запаљиве течности и о ускладиштењу и претакању запаљивих течности („Службени лист СФРЈ”, бр. 20/71 и 23/71);

5) Правилник о техничким нормативима за пројектовање, грађење, погон и одржавање гасних котларница („Службени лист СФРЈ”, бр. 10/90 и 52/90).

Члан 39.

Поступци који су започети до дана ступања на снагу овог закона окончаће се по одредбама закона који је важио у време покретања поступка.

Члан 40.

Даном ступања на снагу овог закона престају да важе одредбе Закона о експлозивним материјама, запаљивим течностима и гасовима („Службени гласник СРС”, бр. 44/77, 45/85 и 18/89 и „Службени гласник СРС”, бр. 53/93, 67/93, 48/94 и 101/05), у делу којим се уређује област запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова.

Члан 41.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.